

Sygn. akt VII U 3835/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lutego 2020 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Jarząbek

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 14 lutego 2020 r.

w Warszawie

sprawy M. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

o przeliczenie emerytury

na skutek odwołania M. T.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

z dnia 22 maja 2019 r. znak:(...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

M. T. w dniu 1 lipca 2019 r. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. z dnia 22 maja 2019 r., znak: (...)Odwołująca zarzuciła zaskarżonej decyzji błąd w ustaleniach faktycznych poprzez uznanie, że przed przyznaniem jej emerytury z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego nie pobierała wcześniejszej emerytury, podczas gdy nabyła prawo do świadczenia na podstawie art. 46 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą emerytalną” przed dniem 1 stycznia 2013 r. W związku z tym ubezpieczona wniosła o zmianę decyzji poprzez uchylenie decyzji z dnia 23 września 2005 r. oraz przyznanie jej świadczenia bez pomniejszenia o kwoty pobranych wcześniejszych emerytury przyznanych na podstawie art. 46 ustawy emerytalnej (odwołanie z dnia 1 lipca 2019 r., k. 3-4 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 19 lipca 2019 r. wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Organ rentowy wskazał, że odwołująca przed przyznaniem prawa do emerytury powszechnej pobierała wcześniejszą emeryturę na podstawie art. 46 w związku z art. 32 ustawy emerytalnej. W jego ocenie brak jest podstaw do uchylenia decyzji z dnia 23 września 2005 r. (odpowiedź na odwołanie z dnia 19 lipca 2019 r., k. 5 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. T., urodzona w dniu (...), miała przyznane prawo do wcześniejszej emerytury nauczycielskiej od dnia 1 września 2005 r. na mocy decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 23 września 2005 r., znak: (...)/05 na podstawie art. 88 ustawy Karta Nauczyciela (decyzja z dnia 23 września 2005 r., k. 31 tom I a. e.).

W dniu 6 marca 2019 r. Trybunał Konstytucyjny wydał wyrok w sprawie o sygn. akt P 20/16, na podstawie którego orzekł o niezgodności z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 września 2017 r. w zakresie, w jakim dotyczy kobiet urodzonych w (...) r., które przed dniem 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 ustawy emerytalnej. W uzasadnieniu wyroku Trybunał Konstytucyjny wskazał, że wprowadzony ustawą nowy system świadczeń emerytalnych przewiduje jedynie przejściowe utrzymanie preferencyjnych rozwiązań dotyczących możliwości nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Zasadniczo regulacja ta dotyczy tylko tych ubezpieczonych, którzy w dniu wejścia w życie tej ustawy, tj. 1 stycznia 1999 r. osiągnęli, bez względu na płeć, wiek co najmniej 50 lat,

a więc urodzili się nie później niż w dniu 31 grudnia 1948 r. Odstępstwo od tej zasady dotyczy osób, które urodziły się w latach 1949-1968. Jest ono obwarowane kolejnymi warunkami, w tym w szczególności uzależnione jest od spełnienia przesłanki nabycia prawa do emerytury do dnia 31 grudnia 2008 r. Możliwość nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 46 w związku z art. 29 ustawy emerytalnej przez kobiety także nie dotyczy wszystkich kobiet urodzonych w latach 1949-1968, lecz tylko tych, które urodziły się nie później niż do dnia 31 grudnia 1953 r. ze względu na wymóg nabycia prawa do emerytury do dnia 31 grudnia 2008 r. Zakwestionowane regulacje prawne dotyczą zatem jednolitej grupy kobiet, które zachowały prawo do uzyskania emerytury powszechnej po uprzednim pobieraniu emerytury wcześniejszej przysługującej po ukończeniu 55 lat. Do grupy tej należą kobiety urodzone w latach 1949-1953. Jednak po wejściu w życie z dniem 1 maja 2013 r. dodanego art. 25 ust. 1b ustawy tylko część

z nich, a mianowicie kobiety urodzone w (...) r., zostały pozbawione możliwości zrealizowania prawa do powszechnej emerytury na dotychczasowych zasadach, bez pomniejszania podstawy obliczenia emerytury o kwoty pobranych emerytur wcześniejszych. W konsekwencji z jednolitej kategorii podmiotów podobnych wyodrębniona została grupa kobiet z rocznika 1953, która podobnie jak pozostałe kobiety należące do tej kategorii nabyła co prawda prawo zarówno do emerytury wcześniejszej, jak i powszechnej. Przy obliczaniu tego ostatniego świadczenia znajdują zastosowanie wobec nich odmienne, mniej korzystne zasady od tych, które obowiązywały przy obliczaniu emerytury powszechnej kobietom urodzonym w latach 1949-1952. Tymczasem świadczenia te mają cechę wspólną, relewantną ze względu na treść zaskarżonej regulacji, a mianowicie miały one umożliwić osobom w wieku starszym, ze stosunkowo długim stażem ubezpieczenia, zachowanie przywileju przejścia na wcześniejszą emeryturę i możliwość uzyskania kolejnej emerytury po osiągnięciu powszechnie obowiązującego wieku emerytalnego. Ich celem było więc łagodzenie skutków likwidacji uprawnień emerytalnych obniżających wiek emerytalny jako jedno z głównych założeń reformy emerytalnej. Z tego też względu zaprezentowane rozwiązania miały charakter przejściowy i były adresowane do określonej kategorii podmiotów. W związku z powyższym Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że zastosowanie art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej wobec kobiet urodzonych w (...) r., pobierających emeryturę na podstawie przepisów art. 46 ustawy emerytalnej, które nie mogły nabyć prawa do emerytury przysługującej z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego przed dniem 1 stycznia 2013 r., kiedy wprowadzono nowe, mniej korzystne zasady w zakresie obliczania jej wysokości nieobowiązujące pozostałe roczniki kobiet należące do kategorii ubezpieczonych uprawnionych do ustalenia emerytury po emeryturze, narusza zasady równości

w prawie do zabezpieczenia społecznego i jest przez to niezgodny z art. 67 ust. 1

w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji. Powyższe orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego weszło w życie z dniem 21 marca 2019 r.

W związku z wydanym wyrokiem przez Trybunał Konstytucyjny, odwołująca

w dniu 24 kwietnia 2019 r. złożyła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział

w W. skargę o wznowienie postępowania celem uchylecia decyzji z dnia 23 września 2015 r. oraz wydania stosownego rozstrzygnięcia bez pomniejszenia kwot wcześniejszych pobranych emerytur. Organ rentowy decyzją z dnia 22 maja 2019 r., znak: (...) odmówił uchylecia decyzji z dnia 23 września 2005 r. ZUS uznał, że odwołująca przed przyznaniem emerytury z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego pobierała emeryturę wcześniejszą przyznaną na podstawie art. 46 w związku z art. 32 ustawy emerytalnej. Zdaniem organu rentowego nie jest to świadczenie

wskazane w wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Organ rentowy podniósł, że brak jest podstaw do uchylenia decyzji na podstawie art. 151 § 1 pkt 1 w związku z art. 145a k.p.a. (skarga z dnia 24 kwietnia 2019 r. i decyzja organu rentowego z dnia 22 maja 2019 r., k. nienumerowane tom II a. e.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy oraz aktach rentowych odwołującej. Zdaniem Sądu, powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie M. T. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 22 maja 2019 r., znak:(...) jako niezasadne, podlegało oddaleniu.

Zgodnie z art. 148¹ § 1 k.p.c. sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, sąd uzna – mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych – że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Analizując treść złożonych przez strony i zgromadzonych w aktach rentowych dokumentów Sąd uznał, że okoliczności faktyczne nie były w sprawie sporne. Spór nie dotyczył faktów, lecz prawa. Ponadto strony nie wnosiły o przeprowadzenie rozprawy. W tych okolicznościach Sąd na podstawie art. 148¹ § 1 k.p.c. uznał, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, co w konsekwencji pozwoliło na rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym.

Sąd zważył, że na podstawie decyzji z dnia 23 września 2005 r. organ rentowy przyznał odwołującej prawo do nauczycielskiej wcześniejszej emerytury zgodnie z jej wnioskiem począwszy od dnia 1 września 2005 r. Ubezpieczona zaś wskazywała, że nieprawidłowo dokonano potrącenia sum kwot pobranych emerytur w myśl art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej.

Trybunał Konstytucyjny wydając wyrok z dnia 6 marca 2019 r. wskazał, że pytanie prawne inicjujące postępowanie dotyczyło przepisu ustanawiającego sposób obliczania podstawy emerytury powszechnej w odniesieniu do wszystkich osób, które pobrały już emeryturę na podstawie wymienionych w tym przepisie, szczegółowych unormowań ustawy emerytalnej. Chodzi tu o treści wprowadzające wyjątek od zasady ogólnej, w myśl której uzyskanie prawa do emerytury następuje z chwilą osiągnięcia wieku określonego w art. 24 ustawy emerytalnej. Wyjątki wspomniane w art. 25 ustawy emerytalnej dotyczą: emerytury częściowej (art. 26b), wcześniejszej emerytury (art. 46), emerytury kolejowej (art. 50), emerytury górniczej (art. 50a i art. 50e), emerytury dla osób zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (art. 184), jak również emerytury nauczycielskiej (art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela - Dz. U. z 2019 r., poz. 2215) zwanej dalej „Kartą Nauczyciela” oraz emerytury górniczej (art. 34 lub w art. 48 i art. 49 ustawy emerytalnej, w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2006 r.). Zasadność stosowania art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej była kwestionowana wyłącznie w odniesieniu do kobiet urodzonych w (...) r., które nabyły prawo do emerytury przewidzianej w art. 46 ustawy emerytalnej. Trybunał stwierdził, że w petitum pytania prawnego powołano również art. 50 ustawy emerytalnej, ale stan faktyczny tej sprawy wskazuje, że nie dotyczy ona uprawnień z tytułu emerytury kolejowej. Z tego względu kwestionowany art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej został poddany kontroli konstytucyjności wyłącznie w odniesieniu do ubezpieczonej urodzonej w (...) r., która nabyła i zrealizowała prawo do emerytury na podstawie art. 46 ustawy emerytalnej. Konsekwencją powyższego było stwierdzenie niezgodności art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej z Konstytucją RP jedynie w zakresie, w jakim dotyczył on kobiet urodzonych w (...) r., które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 ustawy emerytalnej. Jednocześnie Trybunał nie zawarł tożsamego stwierdzenia w stosunku do pozostałych wyjątków wskazanych

w art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, w tym również świadczenia, jakim jest emerytura nauczycielska.

W kontekście powyższego w ocenie Sądu Okręgowego należało podzielić argumentację organu rentowego wyrażoną w uzasadnieniu skarżonej decyzji w zakresie, w jakim organ ten wskazał, że w przypadku odwołującej brak jest podstaw do zastosowania orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, która przed przyznaniem emerytury z tytułu powszechnego wieku emerytalnego otrzymywała świadczenie na podstawie Karty Nauczyciela. Niewątpliwie bowiem ubezpieczona od dnia 1 września 2005 r. pobierała emeryturę wcześniejszą przyznaną jej na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela, a zatem w oparciu o inny przepis, niż wskazany w przytoczonym wyżej wyroku Trybunału Konstytucyjnego przepisie art. 46 ustawy emerytalnej. Wskazać przy tym należy, że choć przepisy ustawy emerytalnej są uwzględniane przy obliczeniu wysokości emerytury nauczyciela, to zasady przechodzenia na emeryturę nauczycieli urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r., bez względu na wiek, zostały określone odrębnymi przepisami, zgodnie z art. 47 ustawy emerytalnej. Poprzez „odrębne przepisy” należy rozumieć w tym przypadku właśnie art. 88 Karty Nauczyciela. W konsekwencji powyższego zdaniem Sądu należało stwierdzić,

że w przypadku odwołującej nie zachodziła podstawa do uznania, że art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej jest niezgodny z Konstytucją RP w odniesieniu do kobiet, które nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do zmiany decyzji, wobec czego orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., jak w sentencji wyroku.

Zarządzenie: odpis wyroku wraz z uzasadnieniem (...)

MK